ושאינו נשאר לא ימצה תרי תנאי ואליבא דר' ישמעאל ° אמר רמי בר חמא האי תנא סבר שירים מעכבי דתניא ¹והכהן המחטא אותה (א)אותה שניתן דמה למעלה ולא אותה שניתן דמה למטה אמרת וכי מאין באתה מכלל שנאמר ²ודם זבחיך ישפך על מזבח וגו' כה א למדנו לניתנין במתן ארבע שאם נתנן במתנה אחת כיפר יכול אף הניתנין למעלה שנתנן למטה כיפר ודין הוא נאמרו דמים למעלה ונאמרו דמים למטן מה דמים האמורים למטן (ב)שנתנן למעלן לא כיפר אף דמים האמורים למעלן ²אם נתן א] למטה לא כיפר (ג)לא אם אמרת ב] בתחתונים שניתנין בנתינה למעלה שאין סופן למעלן לא כיפר תאמר בעליונים שנתנן למטה שיש ג] מהן קרב למטה דמים (שיריים) הפנימיים יוכיחו שיש מהן קרב בחוץ ואם נתנן בתחלה בחוץ לא כיפר לא אם אמרת בדמים הפנימיים שאין מזבח הפנימי ממרקן תאמר ד] בעליונים שהרי קרנות ממרקות אותן ה] אם נתנן למטה כשרים ת"ל אותה אותה שניתן דמים ו] למעלה ולא שניתן דמה למטה מאי שאין מזבח הפנימי ממרקן לאו אלו ז] שיריים א"ל רבא אי הכי תיתי בק"ו מה ח] שיריים הפנימיים שסופן חובה בחוץ עשאן בתחלה בחוץ לא כיפר הניתנין למעלה שאין סופן חובה למטה ועשאן בתחלה למטה אינו דין שלא כיפר אלא אין מזבח הפנימי ממרקן בלבד אלא פרוכת (ד)תנו ט] רבנן ³וכלה מכפר אם כיפר כלה ואם לא כיפר לא כלה דברי ר' עקיבא י] אמר לו רבי יהודה מפני מה לא נאמר אם כלה כיפר אם לא כלה לא כיפר (ה)שאם חיסר אחת מכל המתנות (ו)לא עשה ולא כלום (ז)מאי בינייהו רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי חד אמר משמעות דורשין איכא בינייהו וחד אמר (ח)שיריים מעכבין איכא בינייהו תסתיים דר' יהושע בן לוי הוא דאמר שיריים דמעכבי יא] דא"ר יהושע בן לוי לדברי האומר שיריים מעכבין מביא פר אחד ומתחיל בתחלה בפנים אטו ר' יוחנן לית ליה הא סברא והאמר ר' יוחנן (ט)תנא ר' נחמיה כדברי האומר שירים מעכבין אלא כדברי האומר ולאו להני תנאי הכא נמי כדברי האומר ולאו להני תנאי: **מתני'** חטאות הצבור והיחיד אלו הן חטאות הצבור שעירי ראשי חדשים ושל מועדות שחיטתן בצפון וקיבול דמן בכלי שרת בצפון (י)ודמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות כיצד

ושאינו נשאר. כלומר אם יצא כל הדם בהזאה אין צריך מילוי: **האי תנא סבר שיריים מעכבין** גרסינן: **המחטא אותה** יב]. הזורק את דמה וכבלה דזאת תורת החטאת כתיב. אותה מיעוטא היא אם מחטא יג] את דמה כהלכתו שכתבתי לך כה יד] קרנות דהיינו למעלה הוא דהואי מיעוי ואכלת אי לא לא: **וכי מאין באת.** להכשיר שנזקקת להביא מקרא לפסול: **ישפך.** שפיכה טו] אחת ואמר והבשר תאכל: **נאמרו דמים למטה.** מחוץ הסיקרא בחטאת העוף והזה מדם החטאת (ויקרא ה) ודרשינן ליה לקמן (דף סד:) זה קיר התחתון: **ונאמר דמים למעלה.** בחטאת בהמה: **מה דמים האמורים למטה שנתנן למעלה לא כיפר.** דהא כתיב בהזאתו חטאת היא שאם שינה בה פסול דהכי אמרינן לקמן (דף סו.) עשאה למעלה כמעשה כולן פסול: **שכן סופן למטה.** שיריים טז] ניתנין ליסוד: **שסופן לחוץ.** שפיכת שירייהם: **ואם עשאן בתחילה בחוץ לא כפר.** דעיכובא כתיב בהו כדרבינא יז] ט) מועשה כאשר עשה: **שאין מזבח הפנימי ממרקן.** שאין שם גמר מתן דמים שעודן צריכין עבודה אחת יח] הילכך חמירי ולקמן מפרש ואזיל מאי היא: **תאמר בניתנין למעלה** יט] **בקרנות שממרקות אותו.** שהוא גמר מתן דמיהם לעכב דהא לכולי עלמא שיריים החיצונים לא מעכבי הילכך לא חמירי ויכשרו למטן להכי איצטריך אותה: **מאי שכן אין מזבח הפנימי ממרק אותו** כ] [לאו]. דשפיכת שיריים מעכבי בהו: **אמר ליה רבא.** לרמי בר חמא: **אי הכי.** דשיריים מבחוץ כא] מעכבי בהו כל שכן דאתיא מקל וחומר ולא בעי קרא: **ומה דמים הפנימיים שסוף שיריהם חובה לחוץ לעכב עשאן בתחילה בחוץ כו'**: הכי גרסינן **אלא אין מזבח הפנימי ממרקן בלבד אלא פרכת.** דדמן טעון תחילת הזייה על הפרוכת הואיל כב] וטעונין שתי עבודות בפנים חמירי לעכב מלעשות' בחוץ תאמר בניתנין למעלן שכן קרנות ממרקות את עבודותיהן העליונות ואין טעונין שתי עבודות כג] אבל בשיריים לא קאמר דליעכבו: ה"ג **ס"ר וכלה מכפר וגו'.** ולקמיה מפרש מאי קאמרי ומאי בינייהו: **מפני מה לא נאמר.** מפני מה לא נדרשנו כסדר מכתבו: **משמעות דורשין כו'.** תרווייהו ללמד כד] על המתנות שמעכבות קאמרי אלא מר משמע ליה הכי ומר משמע ליה הכי רבי עקיבא משמע ליה מדסיפא לרישא מדריש כה] בכפרה דהיינו במתנות תלויה השלמה כו] ושיריים לא מעכבי ור' יהודה נמי שיריים לא מעכבי אית ליה וה"ק מ"ט מדרשיה הכי דהשתא לא שמעינן מיניה שכל מתנותיו מעכבות דאיכא למימר בכפרת מתנה אחת קאמר דומיא דחטאות החיצונות אלא דרוש הכי אם כלה הכל כז] כמה שכתב הוא דכיפר ואם לא כלה כל מה שבענין לא כיפר ולמדנו שאם חיסר אחת מן המתנות לא עשה כלום ושיריים לא מעכבי שאינן אמורין בענין זה דגבי פר כהן משיח הוא דאיתרבי פר יום הכיפורים לשיריים (א) ולרבי יהודה איצטריך למילף עיכוב מתנות מהכא משום דאמר כי כתיבא חוקה בדברים הנעשין בבגדי לבן לפני ולפנים הוא דכתיב: **שיריים מעכבי איכא בינייהו.** ולרבי עקיבא לא מעכבי וה"ק אם כיפר מה שאמור בענין כלה דכתיב חוקה לעיכובא אבל שיריים שאינה אמור בענין לא מעכבי ואתא רבי יהודה למימר כח] כלה כל צורכי עבודותיו ואף המלמדין לו ממקום אחר כיפר ואם לא כלה לא כיפר שאם חיסר אחת מכל המתנות כו' ואפילו במתן כט] יסוד משמע: **לדברי האומר שיריים מעכבי כו'.** אם גמר מתנות כולן ונשפך הדם מביא פר אחר ומתחיל (ב) בהיכל כדי שיהו לו שיריים דלע"ג דאמרי' י) גמר מתנות מבפנים ל] ונשפך הדם מביא פר אחר ויתחיל בפרכת גמר מתנות שעל הפרכת ונשפך הדם יביא פר אחר ויתחיל במזבח ואין צריך להתחיל עבודה שהשלים שכולן כפרה בפני עצמן לדברי האומר שיריים מעכבין ולא לא] אמרי' אם גמר מתנות מזבח הפנימי ונשפך הדם יביא אחר וישפוך על יסוד החיצון דאם כן לאו היינו שיריים אלא במזבח לב] יתחיל שיעשו שיריים וישפכם בחוץ אלמא לרבי יהושע בן לוי איכא למאן דאמר שיריים מעכבין: **אטו ר' יוחנן מי לית ליה הך סברא.** דאיכא למאן דאמר שיריים מעכבין: **והא אמר רבי יוחנן.** בפרק השוחט (לקמן דף קיא.): **תנא רבי נחמיה כדברי האומר כו'.** דקתני רבי נחמיה אומר שירי הדם שהקריבו לג] בחוץ חייב ואמר רבי יוחנן עלה תנא רבי נחמיה למילתיה כדברי האומר שיריים מעכבין אלמא לרבי יוחנן נמי איכא דאית ליה הכי אלא מאי משני לד] עלה דרבי יוחנן כי מוקמן לה כר' יהושע בן לוי מבעית לשנויי אדרבי יוחנן לדברי האומר דקאמר אתנאי אחריני קאי ולא אהני תנאי דלעיל קאי אדרבי יהודה ורבי עקיבא הכא נמי איכא למימר דרבי יוחנן הוא דאמר שיריים מעכבים איכא בינייהו והא דקאמר רבי יהושע בן לוי לדברי האומר לאו אהני תנאי קאי: **מתני' אלו הן חטאות ליבור.** שאנו לריכים להזכיר שהרי הפנימיות פר העדה ושעירי עבודת כוכבים כבר נשנו (לעיל מז.): **שעירי ראשי חדשים ושל מועדות.** שהן על מזבח החיצון: שחיטתן בצפון. שהרי למדנו בכולן אף לכל חטאות: **ארבע מתנות כו'.** כדילפינן מקרנות קרנות בפרק בית שמאי (לעיל לז:):

עלה

אותה שנתן דמה למעלה ולא אותה שנתן דמה למטה. וא"ת א"כ היכי פריך לעיל בריש בית שמאי (דף לח.) אימא וכפר אע"פ שלא נתן למעלה אלא למטה לה] וי"ל דהוה דריש אותה לדרשא אחריתי כדדריש לעיל בפ"ק (דף י:) אותה לו] למעלה ולא אחרת למעלה א"נ הוה מפרש אותה יאכלנה אבל למטה לא יאכלנה ולעולם כיפר ולא שייכא כאן דההיא לז] לשמואל (לעיל ד' כו:) דכיון שהגיע דם לח] למזבח נתכפר: **מה** דמים האמורים למטה אם נתנן למעלה לא כיפר. פירש בקונט' דבחטאת העוף כתיב היא שאם שינה בה פסלה ותימה הא לט] בבהמה נמי כתיב היא ונימא כמו כן שאם שינה בה פסלה: **תאמר** בניתנין למעלה שסופן למטה. תימה מ] מעולת העוף שסופן למטה ותנן לקמן בפ' חטאת העוף (דף סו.) עשאה למטה כמעשה כולן פסולה ומיהו היא גופה לא ידעינן מנא לן:

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פרק ב' מהלכות פסה"מ הלכה א:

כו ב ג מיי' שם הלכה ט:

כז ד מיי' שם הלכה ג:

כח ה מיי' פרק ה' מהלכות מעה"ק הלכה ז:

◆

תורה אור השלם

1. וְהַכֹּהֵן הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדשׁ תֵּאָכֵל בַּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד:
ויקרא ו, יט

2. וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל:
דברים יב, כז

3. וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר הֶחָי:
ויקרא טז, כ

◆

מוסף רש"י

ישפך. שפיכה אחת משמע, מדלא כתיב סביב דילפינן מיניה שתי מתנות שהן ארבע (לעיל נג:). וכלה מכפר. קרא יתירא, דלא הוה ליה למיכתב אלא והקריב את השעיר החי: אם כיפר. כפרה המעכבת בספר מקומות כגון מתנות דמים, מתן שבע ומתן ד' כלה. אע"פ שלא שפך שירים ליסוד מזבח חיצון: מפני מה לא נאמר. מפני מה לא נדרוש המקרא כסדר מכתבו ונאמר אם כלה הכל אפילו שפיכת שירים כיפר (לעיל מ.). מי המעכב על ידינו שלא נדרוש כלשון זה אם כלה כפר ואם לא כלה לא כפר (יומא ס.): משמעות דורשין. לשון משמעות המקרא דורשין (סנהדרין עו.): שירים מעכבין איכא בינייהו. ר' עקיבא סבר שירים לא מעכבי, והכי קאמר אם כפר עיקר המתנות כלה ואפילו לא שפך שירים, ור' יהודה סבר מעכבי והכי קאמר אם כלה הכל אז כפר ואם לא כלה הכל אין הכפרה של מתנות כפרה (יומא ס.). שירים, שפיכת שירים (לעיל מב:): תנא ר' נחמיה כו'. בפרק השוחט והמעלה בחוץ דקאמר ר' נחמיה דאם שירי הדם שהקריבן בחוץ חייב, אלמא עבודה הן בפנים וקרינן ביה ואל פתח אהל מועד לא יביאו וגו' ונכרת (יומא שם:):

◆

שיטה מקובצת

מה דמים האמורים למטה כו'. פי' בחטאת העוף כתיב היא. ישמעאל כו'. (נסמן בגמ' מה: ועוד) קשה מאי קאמר שכתוב שמתנה אחת כיפר כן הייתי אומר בניתנין למעלה שנתנן למטה כיפר, וכי מה ענין זה לזה. לכך נראה לר"י דה"פ וכי מאין באתה מכלל ואתיא ישפך דמשמע במתנה אחת בשפיכה אחת ויה"ה דמשמעי קרא בכל הכתובים אפי' בחטאת וכתיב בה ישפך והיינו משמע למטה דשפיכה על היסוד דלשון שפיכה משמע שסופן על גבי דבר אחר היינו על גבי יסוד והיינו למטה, ומשמע הכי קרא הייתי אומר שנתנו למטה כיפר ולא משום שנאמר זה לשפיכה במתנה אחת, על כן איצטריך אותה למעלה ולא למטה. ואחר ואומר דין הוא כלומר שיהא פסול כלא פסיק מטעם דנאמרו דמים כו' נתנו למעלה לא כיפר לא מפני מיעוט שלא אתברה דין [illegible]

מסורת הש"ס

א) ת"כ צו פרש' ד ה"ג, ב) לעיל לז: מנחות כד:, ג) ירוש' יומא פ"ה ה"ו, ד) יומא ס: ולעיל מ. ת"כ אחרי פרש' ד ה"א, ירוש' שם, ה) לעיל לח. לט. סנהדרין ד:, ו) [יומא ס.] ר"ה כ: פו"ק ז: יבמות צד: נזיר מג. ב"מ כו. סנהדרין עה. שבועות יט., ז) [מנחות טז:], ח) [יומא ס: לעיל מב: לקמן קיא. מנחות נה:, ט) לעיל לט., י) יומא ס.

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה משמעות דורשין וכו' פר יוה"כ לשיריים הס"ד ואח"כ מ"ה שיריים מעכבי וכו' מכל המתנות כו' ולר' יהודה איצטריך למילף וכו' לפני ולפנים הוא דכתיב ואפי' במתן יסוד משמע: (ב) ד"ה לדברי האומר וכו' יתחיל במזבח כדי שיהו לו שיריים:

◆

גליון הש"ס

[גמ' אמר רמי בר חמא האי תנא סבר שירים מעכבי. עי' לעיל דף מב ע"ב תוס' ד"ה הא כמ"ד וכו':]

◆

שינויי נוסחאות

א] צ"ל נתנן (שיטה): ב] צ"ל אמרת בניתנין למטה שכן אין סופן למעלה תאמר בניתנין למעלה שכן סופן למטה דמים הפנימיים יוכיחו שסופן לחוץ ואם נתנן בתחלה בחוץ (והשאר ליתא) (שיטה ובעזר"ו בבל כתה"י): ג] צ"ל שכן סופן למטה כו' הפנימיים יוכיחו שכן סופן להיות בחוץ (גליון): ד] תאמר בניתנין למעלה שכן קרנות (כתה"י וכ"ה ברש"י): ה] בש"מ נוסף הואיל וקרנות ממרקין אותן: ו] צ"ל דמה (שטמ"ק ובש"ס): ז] צ"ל אלא (כ"י ושיטה): ח] ומה דמים הפנימיים שסופן (כ"י וכ"ה ברש"י): ט] ס"א כדתנו רבנן (שיטה): י] בילקוט ליתא דברי ר' יהודה אמר לו ר' נחמיה מפני (הגרי"ב). ובקר"א לחה גיר' זו ע"ש: יא] מעכבין איכא בינייהו דא"ר (כ"י וכי' ושטמ"ק). [נר' דילגא הליבו סגהה זו שלא במקומה]: יב] אותה בחטאת בהמה כתיב כך גירסת מהרש"ס (שיטה): יג] צ"ל חיטא (שטמ"ק): יד] צ"ל בדי קרנות (שיטה): טו] צ"ל בשפיכה (שיטה): טז] צ"ל שיריהן (כתה"י ורי"ף): יז] כדרבינן (כתה"י ורי"ף): יח] צ"ל אחרת (שיטה): יט] למעלה שכן קרנות ממרקות אותן (כתה"י, ובעז"ר בשיטה, ורלה לות ד): כ] אותן לאו אלא שיריים. כלומר דשיריים ממרקין אותן אלמא דשפיכת שיריים (שיטה ובעז"ר בכ"י) ורלה לות ו': כא] צ"ל שבחוץ מעכבי בהו בדמים הפנימיים כל שכן כו' (שיטה): כב] צ"ל הואיל (שיטה): כג] עבודות למעלה אבל (שיטה): כד] ללמד שכל המתנות מעכבות קאמרי (ע"פ כתה"י ושיטה וב"ש): כה] מידריש וה"ק בכפרה (שיטה): כו] צ"ל השלמה (שיטה): כז] הכל כל מה שכתוב הוא (כ"פ): כח] למימר אם כלה (שיטה): כט] מתן יסוד במשמע צ"ל (שיטה): ל] צ"ל שבפנים (שיטה): לא] צ"ל לא (כתה"י, רי"ו וגליון): לב] במזבח שבהיכל יתחיל כדי שיעשו השאר שירים וישפכם כו' (שיטה ובש"ס): לג] צ"ל שהקריבן (שיטה): לד] תשני עלה כו' מוקמת לה כרב"ל מי לא בעית לשנויי כו' (כ"י): לה] כשמו"ג נוסף ורא ממעט למטה מאותה: לו] אותה דמה למעלה (שיטה): לז] צ"ל היא (שיטה), ולקמן גירסא ולא סבירא כאן היא דשמואל (עה"ש) [כל"ו שיצא כמקום שירכא]: לח] דם לאויר מזבח בהמה נהנפרו בעלים (שיטה בשם ר"ג): לט] בחטאת בהמה כתיב בשעיר נשיא היא ונימא כל"ל (שיטה): מ] תימא ודליף מעולת העוף שסופה כו' כל"ל (שיטה):

[illegible]